

MR. SAID KARIĆ, DIREKTOR:

FARMA SPREČA PRVA U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE POSJEDUJE BIOPLINSKO POSTROJENJE

Mr. Said Karić - Kreiranje prostora za ekonomski održive modele sa ciljem cjelokupnog razvoja

Tekst
Rašid Hakić
Saradnik na pripremi materijala
Said Karić
Fotografije
Farma „Spreča“ doo

Velike poljoprivredne površine na području općine Kalesija, tačnije Donjim Vukovijama, osnivanjem Farme Spreča prije nekoliko decenija stavljene su u funkciju s ciljem stvaranja novih vrijednosti.

Šta karakteriše trenutno poslovanje ove Farme i po čemu je jedinstvena u Bosni i Hercegovini predstavio je je prvi čovjek menadžmenta, magistar Said Karić

BH BUSINESS MAGAZINE:

Gospodine Karić, šta je glavna djelatnost, a šta druge, ništa manje važne aktivnosti koje se obavljaju na Farmi Spreča?

MR. SAID KARIĆ:

Farma Spreča je savremena farma muznih visokokvalitetnih krava pretežno pasmine Holstein,

Satelitski snimci položaja i kompleksa farme

sedamdeset posto i pasmine Simental trideset posto.

Glavna djelatnost Farme jeste primarna poljoprivredna proizvodnja odnosno proizvodnja svježeg kravijeg mlijeka.

Takođe, pored proizvodnje svježeg kravljeg mlijeka i tovnih kategorija životinja na zemljištu kojim farma raspolaže kroz zakup i koncesiju, odvijaju se procesi biljne proizvodnje kroz uzgoj kultura kao što su silažni kukuruz, sijeno, travna sjenaža, itd.

U segmentu biljne proizvodnje

se takođe nalazi i uzgoj krošnjastog voća i proizvodnja plodova jabuke i kruške.

Takođe novo biogasno postrojenje gdje se odvija proces proizvodnje električne i toplotne energije iz obnovljivih izvora energije je bitan segment koji vrijedi naglasiti.

NOVI POČETAK

BH BUSINESS MAGAZINE:

Od kada Farma egzistira i kroz koje oblike vlasničke strukture je

prošla?

MR. SAID KARIĆ:

Prema dostupnim podacima i dokumentaciji, „Farma Spreča“ utemeljena je i počela sa radom na ovoj lokaciji 1978. godine i bila u funkciji sve do marta 2005. godine, kada je otišla u stečaj, da bi 2008. godine promijenila vlasnika.

Napuštene objekte bez postojećih životinja i bez zemljišta kupuje „Milkos“ Sarajevo. U narednom periodu su uloženi veliki naponi kroz realizaciju različitih projekata i rješenja kako bi se postiglo oživljavanje Farme i pozicioniranje u okviru kojeg se i danas nalazi.

Navedenim projektima rekonstrukcije je nadalje pristupano realizaciji i adaptaciji iste i izgradnji objekata po fazama.

BH BUSINESS MAGAZINE:

Kolikim i kojim kapacitetima

Spoljašnji izgled nastrešnice za krave

Spoljašnji izgled izmuzišta

raspoložete i kolika je trenutna popunjenost istih?

MR. SAID KARIĆ:

Ukupna površina lokacije na kojoj su smješteni objekti Farme Spreča iznosi 91.872 metra kvadratna, gdje su zastupljeni objekti štala i štalskih kapaciteta na površini od 10.759 metara kvadratnih, zatim objekti za smještaj hrane 7.998 metara kvadratnih, prateći objekti 4.281 metar kvadratnih i ostatak ekonomskog dvorišta i torova 58.890 metara kvadratnih.

Kada je u pitanju raspoloživi kapacitet po pitanju mogućeg smještaja životinja, on trenutno iznosi 2.000 životinja od čega 1.000 muznih krava i 1.000 grla pratećih kategorija.

U budućim projektima i fazama izgradnje na lokaciji postojećeg kompleksa sa već izgrađenom kompletnom infrastrukturom, planirana je izgradnja još jedne nadstrešnice za muzne krave kapaciteta 500 grla čime će kapaciteti farme iznositi 1500 muznih krava i 1000 grla pratećih kategorija što znači da je cilj doći do sveukupnih kapaciteta od 2.500 grla.

Trenutna popunjenost kapaciteta nije na maksimalnom nivou i ona iznosi nekih 65 posto.

SISTEMSKI PRISTUP RADU

BH BUSINESS MAGAZINE:

Na koji način je organizovan sistem rada i funkcionisanja i šta je glavni prizvod Farme?

MR. SAID KARIĆ:

Sistem i organizacija rada je koncipirana na način da na Farmi postoje različiti sektori kroz koje se odvija biljna i animalna proizvodnja. Jedan od njih je Sektor stočarstva, u kojem savremena koncepcija držanja muznih krava se zasniva na slobodnom načinu držanja krava u

Spoljašnji izgled nastrešnice za krave

Unutrašnjost nastrešnice za krave

Rotor unutar izmuzišta

JEDINSTVENOST U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

MR. SAID KARIĆ: U sastavu Farma Spreča djeluje i Sektor Bioplinskog postrojenja.

Riječ je o pionirskom postrojenju u Federaciji Bosne i Hercegovine, gdje se radi proizvodnja električne energije iz obnovljivih izvora energije.

Prilikom procesa proizvodnje električne energije kao sirovina se upotrebljavaju kukuruzna silaža, goveđa gnojnica i pileći stajnjak, odnosno feces. Biogasno postrojenje sastoji se iz nekoliko segmenata i to fermentora sa mješačima i sistemom za zagrijavanje, skladište za plin, te CHP jedinica- za sagorjevanje plina i proizvodnju energije. Postupkom unošenja supstrata u mješaču jamu, te posredstvom pumpne stanice u fermentor dolazi do nastanka biogasa.

U daljnjem postupku biogas se koristi za proizvodnju električne i toplotne energije, feermentirani stajnjak se dalje koristi za nađubranje parcela, odnosno površina na kojima se odvija biljna proizvodnja.

Proizvedena električna energija se u potpunosti predaje u mrežu, pri čemu se radi o energiji koja je dobivena iz obnovljivih izvora energije.

Toplotna energija se jednim dijelom koristi za sam proces zagrijavanja fermentora, odnosno za podspješivanje procesa fermentacije, a višak bi se koristio za zagrijavanje plastenika i staklenika. Ovdje se radi o tehnologiji poznatoj kao anaerobna digestija ili fermentacija.

Navedene su sirovine koje se planiraju koristiti za spravljanje supstrata međutim tehnologija može obraditi bilo koju vrstu probavljive tvari. Kapacitet jednog fermentora je 150 kWh, a predviđeno vrijeme rada svakog jeste 8.000 sati na godišnjem nivou.

Činjenica da u toku jedne godine postrojenje radi toliko sati daje mu prednost u odnosu na neke druge obnovljive izvore energije.

Obnovljivi izvori energije i sistemi proizvodnje energije su važna tema na globalnom nivou. Bosna i Hrecegovina će u period koji slijedi povećavati udio proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije u ukupnoj proizvodnji energije.

Razlozi za to su mnogobrojni, a svakako jedan od bitnijih je i samo prihvatanje EU direktiva posredstvom kojih je isto obavezujuće.

Trenutno se odvija proces predviđenog intenzivnog probnog rada koji će u skorijem periodu isteći, te će postrojenje stupiti u period punog rada.

štalama, odnosno nadstrešnicama.

Ovaj način kravama pogoduje jer imaju mogućnost kretanja, biranja mjesta za ležanje, sticanje i održavanje kondicije i podizanje proizvodnog nivoa.

Kod ovakvog načina funkcionisanja sve operacije u staji su razdvojene.

To znači da se ishrana, napajanje

i muža izvode na različitim mjestima, što pozitivno utiče na održavanje kondicije i produžetak proizvodnog vijeka krave, odnosno veće proizvodnje mlijeka i mliječne masti.

Staje sa slobodnim sistemom držanja omogućavaju grupisanje krava po proizvodnji, mliječnosti, stadijumu laktacije i sl.

Takav vid organizacije omogućava

visok nivo mehaniziranosti i radnih procesa pri čemu se dobija brz i efikasan rad pomoću suvremene opreme i mašina, kao i potpuna primjena programirane ishrane i cjelokupnog menadžmenta Farme.

Glavni proizvod Farme je svježe kravlje mlijeko rashlađeno na +4°C, sadržaja mliječne masti 4,0 posto i proteina 3,4 posto. Mlijeko sa

Farma otkupljuje mljekara „Milkos“ Sarajevo, te isto vlastitim cisternama transportuje u istim vremenskim terminima.

U sklopu ovog sektora nalazi se i Sektor održavanja, kroz koji se vodi briga o pogonu, postrojenjima, izmuzištu i ostalim objektima na farmi, kao i služba za brigu o zdravstvenom stanju svih kategorija životinja i reproduktivnom statusu istih.

Sektor ratarstva je Sektor kroz koji se odvija biljna proizvodnja i od velike važnosti iz razloga što uzgajane kulture predstavljaju voluminozna hranjiva koja se upotrebljavaju u hranidbi životinja na Farmi.

S obzirom da navedeno predstavlja osnov hranidbe životinja, kvalitet proizvedene hrane je od visokog značaja za proces uzgoja životinja i adekvatnu proizvodnju svježeg kravljeg mlijeka kao i uzgoj tovnih kategorija životinja.

Na raspolaganju se nalazi vlastita moderna mehanizacija pod kojom se podrazumijevaju savremeni traktori, kombajn, priključne mašine i uređaji, mašine za spremanje stočne hrane itd.

Pripremi zemljišta, sjetvi i žetvi kao i provođenju svih predviđenih agrotehničkih mjera se posvećuje velika pažnja jer je dobijanje visokokvalitetnog proizvoda u direktnoj ovisnosti od istih.

Sektor voćarstva je još jedan dio u kome se odvija uzgoj voćnih kultura jabuke i kruške različitog sortimenta, te ujedno predstavlja lokaciju na kojoj je stacioniran pčelinjak od 55 košnica. Voćnjaci se rasprostiru na površini od 16 hektara, gdje je u identičnom omjeru zastupljena jabuka i kruška.

BH BUSINESS MAGAZINE:

Koliki je broj i kakva kadrovska struktura uposlenih?

MR. SAID KARIĆ:

Uposleno je 78. radnika, od čega

Dio traktorske mehanizacije na Farmi

Spremanje kukuruzne silaže

Priprema zemljišta za sjetvu

Voćnjaci na Farmi

Pčelinjak na Farmi

devet sa VSS iz oblasti stočarske, voćarske i ratarske proizvodnje, veterinarstva, tehnološke, ekonomske

kao i određen broj radnika VK, KV i SSS iz navedenih oblasti, koji imaju veliko radno iskustvo na ovim poslovima.

BH BUSINESS MAGAZINE:

Gospodine Karić, šta su prednosti Farme po pitanju edukacije srednjoškolaca i studenata?

MR. SAID KARIĆ:

Na raspolaganju smo polaznicima srednjih škola, prioriteto poljoprivrednih i veterinarskih, kao i studentima različitih fakulteta za obavljanje praktičnih aktivnosti u skladu sa raspoloživim prostorom. Obzirom da Farma Spreča predstavlja bogat poligon animalne i biljne proizvodnje, mehanizacije i proizvodnje bioplina, u svakom slučaju može biti dodatno iskustvo svima njima, što može biti važno u budućem radu i usmjerenju.

SAID KARIĆ, rođen je 1. Juna 1988. godine. Osnovnu školu završio je u Gračanici, a srednju Poljoprivrednotehničku u Živinicama. Prvi ciklus Poljoprivredno-prehrambenog fakulteta, završio je na Poljoprivredno prehrambenom fakultetu Univerziteta u Sarajevu, a drugi ciklus studija završio je na istom fakultetu i stekao akademsko zvanje magistra poljoprivrede, pravca obrazovanja Ekonomika agroindustrije. Oženjen je i otac dva sina.

RADNO ISKUSTVO

Radno iskustvo u trajanju od godinu dana (od 13.9.2013 do 13.9.2014.), na različitim oblicima administrativnih zaduženja u Ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Tuzlanskog kantona kao pripravnik/volonter. U periodu od 06. 04. 2015. do 13. 12. 2019. radio poslovima od pozicije inženjera do pozicije direktora u Plantaži Spreča d.o.o.

Od 13.12. 2019. nastavlja obavljati poslove i radne zadatke na poziciji izvršnog direktora Farme Spreča d.o.o., da bi od 06. 01. 2020. nastavio raditi i obavljati poziciju direktora Farme Spreča d.o.o., te aktivnosti i radne zadatke na ovom polju. Govori engleski jezik.

TEHNIČKE SPOSOBNOSTI I KOMPETENCIJE

Aktivno korištenje i poznavanje računarskih sistema, poznavanje i upotreba različitih programskih paketa ovisno o radnoj oblasti i tematici.

Autor i koautor je nekolicine (naučnih/stručnih) radova iz oblasti poljoprivredne proizvodnje.

DRUGE SPOSOBNOSTI I KOMPETENCIJE/INTERESI

Borilačke vještine, priroda, šah, čitanje, konstantno usavršavanje i osnaživanje mentalno i fizičko.